

4 | Vedení vysokých škol a univerzit

Zpracovala: Eliška Tomalová

DOPORUČENÍ PRO VEDENÍ VYSOKÝCH ŠKOL A UNIVERZIT

VÝCHODISKA | Novinky spojené s rychlým rozvojem AI kladou nároky na vysoké školy, univerzity a jejich součásti (dále jen VŠ) jako výzkumné a vzdělávací instituce, které hraje i významnou roli v celé společnosti. Akademické společenství vytváří prostředí, ve kterém se setkávají studenti, pedagogové, výzkumníci i ostatní pracovníci. AI se dotýká práce všech součástí školy.

Je žádoucí, aby vedení VŠ zaujalo a vyjádřilo jasné stanovisko k využití AI ve své činnosti i společnosti a nastavila tak základní rámec, jak s nástroji AI nakládat. Je nutné definovat oblasti využití AI, které VŠ považuje za přínosné, a zároveň vytyčit hlavní rámec využití pro VŠ jako celek (univerzita) i její jednotlivé součásti (fakulty). VŠ je otevřené prostředí, které vnímá rozvoj a možnosti AI jako příležitost pro instituci i společnost. K jejímu rozvoji a využití se staví aktivně.

Mezi hlavní příležitosti pro VŠ patří:

- Automatizace
- Úspora nákladů
- Zvýšení produktivity
- Sběr dat
- Řízení znalostí

Využití AI v rámci univerzity bude vyžadovat

- Zapojení všech složek školy do procesu implementace AI (využití expertízy napříč jednotlivými součástmi a obory školy)
- Otevřenou diskuzi v rámci celé instituce
- Změnu přístupu k vlastnictví a generování dat a textu
- Osvojování dovedností spojených s nasazováním technologií AI a ML, včetně reflexe limitů užití v kontextu různých rolí a funkcí specifických oddělení VŠ
- Posílení IT dovedností v oblastech provozu a využití AI

INTERNÍ AGENDY VŠ V KONTEXTU VYUŽITÍ AI

VŠ je odpovědná za nastavení hlavního rámce užití AI v kontextu následujících oblastí činnosti:

Vzdělání a kariérní rozvoj zaměstnanců | škola podporuje rozvoj znalostí a dovedností zaměstnanců všech svých součástí (odborné semináře, diskuze). Vytváří bezpečný prostor pro své zaměstnance a studenty, kteří by měli pocítit podporu a pochopení ze strany instituce v kontextu rychlého a mnohdy nesrozumitelného rozvoje AI.

Přístup k novým nástrojům AI | VŠ poskytuje základní rámec pro využití konkrétních nástrojů AI (výběr vhodných IT řešení, licence, přístup).

Interní komunikace | VŠ pravidelně informuje své zaměstnance o změnách ve využití AI a spoluvytváří prostředí pro rychlé sdílení informací mezi zaměstnanci (např. online komunity, platformy pro online spolupráci).

Oddělení IT | interní IT musí být schopno podporovat zaměstnance při používání nástrojů AI (uživatelská podpora, IT bezpečnost).

Právní agenda, ochrana osobních dat a duševního vlastnictví, etické aspekty | VŠ definuje právní rámec pro využití AI (směrnice, opatření) a aktivně řídí rizika spojená s užitím AI v dané oblasti, např. fakt, že všechna data poskytnutá AI systému (tréninková data, dotazy) se stávají součástí systému a mohou být použity provozovatelem AI k jeho dalšímu trénování nebo dokonce v odpovědích jiných uživatelů. Navazuje smluvní vztahy s poskytovateli AI, které vytyčí pravidla užití včetně ochrany dat. VŠ nastaví právní rámec pro využití AI s ohledem na data, která škola systému AI poskytuje (tréninková data, dotazování), ale i využití výstupů ze systému AI pro další pedagogickou a výzkumnou práci.

EXTERNÍ AGENDY VŠ V KONTEXTU VYUŽITÍ AI

Role VŠ ve společnosti | škola hraje významnou společenskou roli a v rámci své tzv. třetí role vstupuje do širší diskuze jako významný aktér podílející se na směřování debaty o AI. VŠ přistupuje aktivně k celospolečenské diskuzi o AI.

Mezioborová spolupráce | VŠ využívá širší víceoborovou expertízu, která obohacuje debatu o AI, umožňuje identifikovat obecné body, ale i oborová specifika nakládání s AI.

Internacionalizace | VŠ pracuje aktivně se sítí svých mezinárodních kontaktů (aliancí, konsorcií) za účelem sdílení zkušeností s AI a mezinárodní spolupráce v AI.

Branding | Postoj VŠ k AI je součástí brandingové strategie školy (ve vztahu k uchazečům i dalším partnerům v českém i mezinárodním prostředí). Otevřenost nebo uzavřenost vůči možnostem AI má dopad na image instituce. VŠ proto začleňuje postoj k AI i rozvoj vnitřních mechanismů do svých marketingových a internacionalizačních aktivit. Postoj k AI musí být jasný a čitelný pro externí pozorovatele.

Aktualizace: 06/2023

Materiál zpracován v rámci pracovní skupiny AI